

Zajęcia 1

Zad. 1

114 g tlenu znajduje się w warunkach normalnych. Wyznacz ciepło, pracę, ΔU i ΔH odwracalnego procesu: a) izobarycznego zwiększenia objętości do $0,2 \text{ m}^3$; b) izochorycznego ogrzewania do osiągnięcia ciśnienia $2,026 \cdot 10^5 \text{ N} \cdot \text{m}^{-2}$.

Odp. a) 43 kJ; -12 kJ; 30 kJ; 43 kJ. b) 20 kJ; 0; 20 kJ; 28 kJ.

Zad. 2

Oblicz zmianę energii wewnętrznej podczas procesu odparowania 200 g etanolu w jego normalnej temperaturze wrzenia. Ciepło parowania etanolu w temperaturze wrzenia wynosi $857,7 \text{ J/g}$, objętość właściwa pary wynosi $0,607 \text{ m}^3/\text{kg}$. Objętość cieczy można zaniedbać.

Odp. $159,2 \text{ kJ}$

Zajęcia 2

Zad. 1

W organizmie ludzkim w reakcjach enzymatycznych etanol jest utleniany do aldehydu octowego, a następnie do kwasu octowego. Jaki będzie efekt cieplny reakcji $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}_{(c)} + 1/2\text{O}_{2(g)} = \text{CH}_3\text{CHO}_{(g)} + \text{H}_2\text{O}_{(c)}$ prowadzonej pod stałym ciśnieniem 1 bara w temperaturze 310 K, jeśli w temperaturze 298 K standardowe entalpie tworzenia równe są odpowiednio dla $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}_{(c)}$, $\text{CH}_3\text{CHO}_{(g)}$ i $\text{H}_2\text{O}_{(c)}$: $-276,0 \text{ kJ/mol}$, $-166,2 \text{ kJ/mol}$ i $-285,8 \text{ kJ/mol}$, a średnie ciepła molowe wynoszą odpowiednio: $C_{p,\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}_{(c)}} = 112,4 \text{ J}/(\text{mol} \cdot \text{K})$, $C_{p,\text{O}_2(g)} = 29,4 \text{ J}/(\text{mol} \cdot \text{K})$, $C_{p,\text{CH}_3\text{CHO}_{(g)}} = 89,1 \text{ J}/(\text{mol} \cdot \text{K})$, $C_{p,\text{H}_2\text{O}_{(c)}} = 75,4 \text{ J}/(\text{mol} \cdot \text{K})$? Jaki byłby ten efekt w temperaturze 310 K w warunkach izochorycznych?

Odp. $-175,6 \text{ kJ/mol}$; $-176,8 \text{ kJ/mol}$.

Zad. 2

Metabolizm 1 g której substancji pozwala uzyskać więcej energii: sacharozy ($\text{C}_{12}\text{H}_{22}\text{O}_{11}$, masa molowa 342 g/mol , $\Delta H_{f,sach}^{\circ} = -2226 \text{ kJ/mol}$) czy głównego kwasu tłuszczowego w oliwie (kwas oleinowy $\text{C}_{18}\text{H}_{34}\text{O}_2$, masa molowa 283 g/mol , $\Delta H_{f,kw.ol.}^{\circ} = -783 \text{ kJ/mol}$)? Standardowe entalpie tworzenia gazowego tlenku węgla (IV) i ciekłej wody to odpowiednio -393 kJ/mol i -285 kJ/mol .

Odp. Kwasu oleinowego (-39 kJ/g wobec -16 kJ/g).

Zajęcia 3

Zad. 1

Dla reakcji $\text{H}_{2(g)} + \text{I}_{2(g)} = 2 \text{ HI}_{(g)}$ w temperaturze $444 \text{ }^{\circ}\text{C}$ stała $K_c = 50$. Określ kierunek procesu, wiedząc że mieszanina wyjściowa ma skład:

$$c_{\text{H}_2} = 2 \frac{\text{mol}}{\text{dm}^3}; \quad c_{\text{I}_2} = 5 \frac{\text{mol}}{\text{dm}^3}; \quad c_{\text{HI}} = 10 \frac{\text{mol}}{\text{dm}^3}.$$

Odp. w prawo ($\Delta G = \Delta F = -9,6 \text{ kJ/mol}$)

Zad. 2

Stała równowagi reakcji tworzenia kompleksu Ag(I) z histydyną, opisanej równaniem $\text{AgL}^{++} + \text{L} = \text{AgL}^+_2$ w temperaturze 298 K równa jest $5,13 \cdot 10^6$ (Czoik et al., Acta Phys. Pol. A, 2008, 114 (6A), 51-56). Średnia entalpia tej reakcji to $-66,3 \text{ kJ/mol}$. Oblicz stałą równowagi tej reakcji w temperaturze fizjologicznej 310 K.

Odp. $1,82 \cdot 10^6$

Zad. 3

Entalpia denaturacji ludzkiej α -laktoalbuminy (głównego białka globularnego w mleku ludzkim) niezwiązanej z jonami Ca^{2+} w temperaturze $25 \text{ }^{\circ}\text{C}$ przy pH 8 równa jest 167 kJ/mol . Entropia tej przemiany w $T = 298 \text{ K}$ to $561 \text{ J}/(\text{mol} \cdot \text{K})$, a w $T = 288 \text{ K}$ to $35 \text{ J}/(\text{mol} \cdot \text{K})$, różnica między ciepłem molowym formy natywnej i zdenaturowanej ($C_{p(\text{den})} - C_{p(\text{nat})}$) to $15400 \text{ J}/(\text{mol} \cdot \text{K})$. Która forma jest trwalsza w tej temperaturze? Która będzie trwalsza w temperaturze 15°C ? Załóż, że różnica ciepła molowych nie zależy od temperatury.

Odp. W temperaturze $25 \text{ }^{\circ}\text{C}$ forma zdenaturowana ($\Delta G_1 = -0,02 \text{ kJ/mol}$), w temperaturze 15°C forma natywna ($\Delta G_2 = 2,82 \text{ kJ/mol}$).

Zajęcia 4

Zad. 1

Oblicz ciśnienie pary wodnej nad 25% roztworem glukozy $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$ w temperaturze $20 \text{ }^{\circ}\text{C}$. Prężność pary wodnej w tej temperaturze wynosi $17,4 \text{ Tr}$.

Odp. $16,84 \text{ Tr}$

Zad. 2

Oblicz prężność pary wodnej w autoklawie, jeśli temperatura sterylizacji to 121°C, wiedząc, że średnia entalpia parowania wody w zakresie temperatur 90-130°C to 41 kJ/mol.

Odp. 205 kPa

Zad. 3

Ile wynosi ciśnienie osmotyczne wodnego roztworu zawierającego 25,5 g/l laktozy (C₁₂H₂₂O₁₁) w temperaturze 37,00°C?

Odp. 1,92·10⁵ Pa

Zad. 4

Ciśnienie pary wodnej w temperaturze 20°C wynosi 17,54 Tr, a ciśnienie par nad roztworem zawierającym rozpuszczoną substancję nieletną jest równe 17,22 Tr. Oblicz ciśnienie osmotyczne roztworu w temperaturze 40°C, jeżeli jego gęstość w tej temperaturze $d = 1,01 \text{ g/cm}^3$, a masa molowa substancji rozpuszczonej wynosi 60 g/mol.

Odp. 25,5·10⁵ Pa

Zajęcia 5

Zad. 1

Degradacja etanolu we krwi pobranej post mortem może być opisywana zgodnie z kinetyką pierwszego rzędu. Jeśli krew jest przechowywana w temperaturze 4°C z dostępem powietrza, to stała szybkości degradacji etanolu wynosi 1,01·10⁻² dzień⁻¹. Jakie było początkowe stężenie etanolu we krwi, jeśli po 15 dniach przechowywania wynosiło ono 2,36 g/l?

Odp. 2,75 g/l

Zad. 2

Dla reakcji: $\text{BrO}_3^-(\text{aq}) + 5\text{Br}^-(\text{aq}) + 6\text{H}^+(\text{aq}) \rightarrow 3\text{Br}_2(\text{c}) + 3\text{H}_2\text{O}(\text{c})$ w kilku eksperymentach otrzymano następujące dane:

Eksperyment	[BrO ₃ ⁻] _o , M	[Br ⁻] _o , M	[H ⁺] _o , M	Szybkość początkowa, M/s
1	0,1	0,1	0,1	8,0·10 ⁻⁴
2	0,2	0,1	0,1	1,6·10 ⁻³
3	0,2	0,2	0,1	3,2·10 ⁻³
4	0,1	0,1	0,2	3,2·10 ⁻³

Wyznacz cząstkowe i całkowity rząd reakcji, oblicz stałą szybkości reakcji.

Odp. 1; 1; 2; 4; 8 M⁻¹·s⁻¹

Zad. 3

Znajdź energię aktywacji reakcji $\text{C}_2\text{H}_5\text{I} + \text{OH}^- \rightarrow \text{C}_2\text{H}_5\text{OH} + \text{I}^-$; dla reakcji tej w roztworze etanolu wyznaczono:

t [°C]	15,83	90,61
10 ³ · k [s ⁻¹ · mol ⁻¹]	0,0503	119

Odp. 90,8 kJ/mol

Zad. 4

Przebieg reakcji I rzędu w roztworze można śledzić spektrofotometrycznie mierząc zmianę absorbancji roztworu. Po 20 minutach po rozpoczęciu reakcji w 25°C absorbancja wynosiła 0,80, a pod 40 minutach spadła do 0,35. Oblicz stałą szybkości reakcji oraz początkową wartość absorbancji. O ile trzeba podnieść temperaturę układu, aby $\tau_{1/2}$ wyniósł 5 minut, jeśli wiadomo, że energia aktywacji $E_a = 120 \text{ kJ/mol}$?

Odp. 0,0413 min⁻¹; 1,83; 8 K

Zad. 5

Dehydrataza węglanowa została wprowadzona do roztworu węglanu o stężeniu 3·10⁻⁷ M. Stała Michaelisa-Menten K_M dla tego układu to 2·10⁻⁵ M. Po 4 minutach przereagowało 13% substratu. Jaki procent substratu przejdzie w CO₂ po 8 minutach? Jaka będzie v_{max} w tych warunkach?

Odp. 24%; 7·10⁻⁷ M·min⁻¹